

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

E n T a l e

i

Anledning

af

Kongens Fødselsdag,

holden

i Nyborgs lærde Skole
den 28 Januar 1811.

af

E. M u n t h e,

Rector sammesteds.

Fru. Bader

Odense 1811.

Trykt hos S. Hempel.

Gier af Eyens Stifts Adressekomtoir og Bogtrykkeris.

F o r e r i n d r i n g .

Hensigten, hvorfor nærværende Tale holdtes, er anført i Talem selv. Desuden bruge adskillige Skoler den Skik, saaledes at høitideligholde Kongens Fødselsdag, hvilket jeg finder baade smukt og passende. Marsagen, hvorfor den trykkes, er, forbi Adskillige have ønsket det, og den høiføngelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler tilladt, at den maa trykkes paa Skolens Bekostning. Den træder altsaa frem for Publikum; men nu vil det gjælde, om ei enten Direktionen skal komme til at angre sin Tilladelse, eller mine Belyndere deres Ønske, eller Forfatteren sin Føielighed.

*U*ne vive persuasion m'a toujours tenu lieu d'elo-
guence, et j'ai toujours écrit lâchement et mal, quand
je n'ai pas été fortement persuadé!

J. J. Rousseau.

Høist ærværdige Forsamling!
Kongens troe Undersaatter!
Fædrelandets varme Venner!

Glade og behagelige ere de Følelser, som i denne høitidsfulde Stund strømme ind paa min Sjæl; Jeg seer en Kreds om mig af Fædrelandets værdige Børn, en Forsamling af Stadens og Omegnens hæderlige Beboere, en talrig Mængde af begge Kjøen, af alle Klasser, alle Stænder, alle Forhold og alle Aldere. Jeg seer den sømme Moder og elskelige Datter, den forstandige Hustru og sorgløse Pige; seer Høie og Lave, Lærde og U lærde, Lærere og Lærlinge; seer den oplyste Embedsmand og arbeidsomme Haandværker, den gode Borger og kjække Kriger, den retsfindige Herre og ærlige Tjener, den

Kierlige Fader og haabefulde Søn, den graahærbede Olding og fyrrige Yngling. Alle, paa denne Dag hævede over disse Udselheder, som adskille Menneske fra Menneske, opvarmede ved disse Forestillinger, som sætte Borgerkjerligheden i Lue, løsrevne fra disse Sorger, der quæle Hjertet, stemte til disse festlige Glæder, der opløfte Sjelen, seer jeg dem møde tilhobe her i dette Tempel ved den høitideligste Anledning og i de værdigste Hensigter: deels for at velsigne Dagen, der for tre og fyrrerive Aar siden skjænkede os vor Landsfader, Fridrik den sjette, deels for at glædes over, at han med usvækket Kraft og ukjølnet Lyft bærer alle Regeringens Byrder, deels for af Hjertet at ønske ham fremdeles Styrke og Wiisdom til at føre hans Fædres Scepter med Held og Ære, deels for at bestyrke dem selv i det hellige Forsæt, at opofre deres hele Liv til Kongens og Fædrelandets Tjeneste, endeligen for at frydes ved Mindet saavel om det Døde, de i det henfarne Aar lykkeligen have overstridt, som om det Gode, de i mange Henseender have nydt.

Sandt, endnu plages Landet med en tærende Krig, endnu ligger Handel og Søefart, endnu høres fra Hytten op til Palladset billige Klager over trykkende

Dyrtid, endnu maae Mange af vore Brødre, kjæmpende med Kummer og Armod, ængsteligent spørge: Hvad skal vi spise, hvad skal vi drikke, hvad skal vi klæde os med? — Men, dette uagtet, troer jeg dog, vi have grundede Aarsager til at prise os lykkelige, især naar vi sammenligne Os med andre Europas Stater: Vi beherskes af en Konge, der, født i vort Land, nedstammende fra et indenlandsk, et elsket Kongehuus, taler vort Sprog, bekjender vor Religion, hylber vore Love, følger vore Sæder, der, med Liv og Sjæl vores, vil ei aflade indtil sidste Mandedræt at virke for sit kjære Danmark og Norge; Vi see Svillingrigets gamle Grændser aldeles urokkede, alle dets Provindsler haade samlede og ukrænkede. Vi grue ei meer for noget lumsk Overfald; uden Angst enten for Bajonetter eller Bomber eller Brandpile eller Jibsluer lægge Vi roligt vore Hoveder i Søvnens Skjod, og, uskrællede af Trompetens Skrald, af Vaabenbrag, af Kvindehyl og Borneskrig sendes vi ved Lærens Klang,

ved Meieren, der svinger

Blandt gyldne Dyrger

Dg tæller sin Skat, og opløfter sit Raab

Til ham, der har kronet hans Haab.

Vi leve atter i Venskab, og, som alle Gode haabe haabe og ønske, i et oprigtigt, ubrødeligt Venskab

med vore kjække Naboer, der, overbeviste om vor Ufkyldighed, ligesaa villigen nedlagde Vaabnene, som de uvilligen grebe Sværdet mod Os; Vi kjende ei Pestens Ulykker, der blotter Landet for Indbyggere, i det den berøver Konen hendes kjereste Ven og Raadgiver, Fædrene deres Alderdoms Haab og Støtte, Børnene deres troe Veiledere og Forsørgere, Staten saavel de Hoveder, der behøves til at forvalte Sagerne, som de Arme, der skulle bruges til enten at føre Sværdet eller styre Ploven; Vi kunne ei klage over, at enten Algeren skuffer Landmandens Haab, eller smittende Syger nedslaae hans Hjørd; endeligen Vi nyde — o! en Lykke, Vi aldrig nok kan skjønne paa, et Gode, vi aldrig nok kan glæde os over — Vi nyde indvortes Fred og Rolighed; Kongen elsker Folket og Folket Kongen; Regenten stræber med Underfaatten og Underfaatten med Regenten, her ved Gaver, hist ved Roes, her ved Belønninger, hist ved Hæderstegn, paa alle mulige Maader stræbe de forenede frem til det store Maal: til fælleds Bedste; mellem Rige og Rige, mellem Provinds og Provinds, mellem Stand og Stand, mellem Huus og Huus, mellem Borger og Borger hersker Broderfjind og Belvillie; besjælede af een Aand ansee alle Dannemarks og Norges Sønner sig for Børn af een Familie, og, omslynge med

et ømt Kjerligheds Baand, dele de baade freidigt og ærligen hverandres Væ og Vel, Sorg og Glæde.

Men dette Klenodie, dette saa uskatteerlige Klenodie, og de øvrige Herligheder, dem jeg opregne, ere de ogsaa i denne Tid hele Europas Lod? Skuer om, Høistæredel blot paa den Klodes Deel, I behoe! Hvad see I da? Udsuede Lande, plagede Folk, flygtende Tyrster, ravende Troner; her eet Rige, berøvet sine frugtbareste Strækninger, nødt til at indbyde udenlandske Tronarvinger; hist et Andet, tvunget til at bøie Nakken under en fremmed Herster og fremmede Love; her eet Rige, i saa Nar saaledes nedstyrtet fra sin forrige Høide, at det kan udbryde med hiin romerske Digter: „Heden ere Troerne, heden Ilium og Teucrernes store Vre;“ hist et Andet, indviklet i en Krig, som forbum den mellem Rom og Carthago, en Krig, hvor det gjælder ei Grændser, ei Landstrimler, ei Fæstninger, ei Rettigheder; men, hvor Spørgsmaalet er, som Shakspears Hamlet siger, om at være eller ikke være; her eet Rige, efter mangen haard Kamp og mange blodige Træfninger omsider ødmøget, sønderlemmet, svækket, forarmet; hist et Andet, aldeles tilintetgjort, forvandlet til en Provinds af dette colosalske Monarkie, der synes bestemt til at omstyrte eller op-

rette Troner, liget hine Jordstjælv, der fænke nogle Lande ned i Afgrunden og hæve igjen Andre op over Bølgerne. Alle have de betalt, dyrt betalt Forbindelsen med et rænkefuldt Hof og den Daarlighed, blindt hen at trampe mod Braadden.

Men vender især, Høistæredede! Diet hen til Europas vestlige Egne! stiger i Anden ned over Pyrenæerne! stiller Eder i Tanken ved Tajos Bredder! aå! hvilke Kystelser! hvilke Sørgespil! hvilke Elenbigheder! Skuer her alle Anarchiets Rædsler, alle Krigens Udeløggelser! Skuer Stæderne, udenfor beleirede af seiervante Legioner, indenfor sonderrevne i stridende Partier, adspalttede mellem Brangtbydende og Sletlydende, medens Fanatismen svinger det frygtelige Fakkell, og Pesten, liig Egyptens Morderengel, raser frem fra Huus til Huus! Skuer Landene og Folkene, i lige Grad hærgebe og mishandlede af falske Venner og stolte Fjender! Skuer disse Bander af Fortvivlede, der gribe Sværdet uden at vide, hvorfor, der, ligesom vilde Dyr, sværme om i Skovene, om paa Bjergene, der med aabne Dine løbe midt ind imellem de blinkende Spyd og gloende Kugler snarere af Had til Livet end af Kjærlighed til Fædrelandet! Skuer hine blodsolede Marker, hine nedtrampede Ugre, hine ryggenbe

Affbedynger, hine omstyrte Palladser, hine redrevne Templer, hine truende Ruiner! Skuer disse Skarer af Lemlæstede, af Huusvilde, af Vindrede, af værgeløse Oldinger, af forladte Enker, af børneløse Fædre, af faderløse Børn, der forgjæves skrige til Moderen om Bred, der, uden Sæder, uden Kundskaber, vore op i allehaande Vanart og Bankundighed, der snart skal vorde Menneskelighedens Skræk og Affkye, indtil de omsider, besudlede med Laster, brændemærkede ved Forbrydelser, overantvordes i Retfærdighedens Hænder, for enten at henusukke Livet i Fængslernes Huler, eller række Halsen for Bøddelens Dre!

Dog, I vilde tilgive, Høistærede! at jeg opstillede dette sørgelige Malerie, hvori neppe Nogen af Eder finder Trækkene tegnede med alt for sorte Farver. Ingenlunde skete dette, for at belære en saa oplyst Forsamling, der baade af Skriverne og Bøgerne kjender nøie Europas nærværende Tilstand. Det skete blot for bestemte levende at skildre for disse Unglinger, der ere betroede vor Veiledning, den store Lykke, de nyde frem for mange Tusende, og tidligt indgyde i deres Hjerter glad Taknemmelighed mod det Land, der skjænker dem denne Lykke. — Eller er det libet, at de baade sorgløse og ubekymrede kan dagligen besøge Musernes Helligdom og

fra deres Alter hente denne Guld, der oplyser Forstanden og opvarmer Hjertet? — Og, som Mennesker, bestemte til i sin Tid at vorde Statens Tjenere, troede jeg at burde gribe ethvert Middel, hvorved de kunde opmuntres til varmt at elske den Stat, de ere kaldte til engang at tjene. Derfor besluttede jeg og at nytte den Leilighed, Dagens Høitid tilbyder, og stræbe, saavidt jeg kan, at opflamme i disse Unglingers Sjele en Følelse, der er Moder til alle sande Borgerdyder, der til alle Læder og i alle Stater har øvet Troldoms Magt, og, som en veltalende Forfatter siger: „sammensmelter et heelt Folk til een Familie, fremvinker Heltefæarer af Jorden, skaber Hjælpemidler, hvor Ingen vare, bortvifter feiervante Hære og staaer urokket midt i Storm og Farer.“*) Jeg mener: Kjerlighed til Konge, til Fædreland, til Medborgere. Jeg er saa overbevist om mine høifæredede Tilhøreres ædle Tænkesmaade, at jeg sikkert tør haabe, de i det ringeste ei misbillige den Talendes Hensigt, om de endog kjendeligen mærke hans Usmagt.

Fortjener ei Ederes Konge, ædle Unglinger! at elskes? — Dog, førend jeg gaaer videre, være det

*) Justitsraad Engelstoft i hans Skrivt om Nationalopdragelsen.

mig tilladt at erklære: Jeg agter Sandheden, agter mine Tilhørere for høit til enten at forarge deres Øren eller besmitte mine Læber med Hyklerie og Falskhed; Jeg affkyer af Hjertet hiin nedrige Ministertilbedelse og Fyrsteforgudelse; men i lige Grad foragter jeg og den Nidding, der, befængt af et andet ei mindre modbydeligt Kryberie, ikke tør hylde Dyden ligesaavel bag Purpuret, som under Badmelet. — Og nu spørger jeg frit og uforkærdet — forvissat om, at enhver Sandhedens Elsker skal vidne med mig — fortjener ei Eders Konge at elkes? han, der ved enhver Leilighed er saa redebon til, baade at give og tilgive; han, der med fuldkommen Ret fortjener den Roes, som hiin landsflygtige Digter fra Tomi, maaskee med mindre Ret, forðum tillagde Augustus: „En Fyrste, seen til at straffe, hurtig til at belønne, der sørger, saa ofte han nødes til at være haard;“ han, der saa villig hører Enhver af sine Undersaatters Klager, og saa ufortrøden afhjælper deres Nød; han, der saa kraftigt understøtter enhver Indretning, som sigter til enten at afhjælpe menneskelig Glendighed, eller udbrede menneskelig Lyksalighed; han, der saa inderligen frydes ved Alt, hvad der er Godt og Stort og Udelte; han, der, mere Fader end Fyrste, anseer sin Lykke saa nøie⁴forbunden med sine Undersaatters, at han ei

troer, det kan gaae ham vel, naar det ei tillige gaaer Folket vel. Derfor kunde og vor Konge sikkert gjøre, hvad Een af hans store Forfædre saa sandt og skjønt svarede Ruslands Peter Zar: „Jeg kan om Aftenen rolig lægge mig i enhver af mine Undersaatters Arme, og være vis paa at staae uskadt op om Morgenens!“

Hvad vil jeg tale om denne Fyrstes utrættelige Arbeidsomhed? hvad, om hans inderlige Afstye for al Pragt og Overdaad? hvad, om hans ubøielige Retfærdighed? hvad, om hans urokkelige Trofasthed i Ord og Løfter, den man kan bygge paa, som paa Klippen, der, rodfæstet i Afgrunden, trodser alle Bølgers Slag, alle Stormvindes Anfald? hvad, om hans omme, uindskrænkede Mennekkelighed selv mod Fjender, og — hvilke Fjender? — Ei saadanne, der for lidte Fornærmelser fordre aabenbart Gjengjæld, og, naar dette afflaaes, vove da at føre en ærlig Fejde, for ærefjære til at bruge Sværdet mod Qvinder og Børn, ædelmødige nok til at række den liggende Fjende Haanden, og, som Achilles's Lanse, helbrede dem, de saarede. — Nei selv mod hine grusomme, troløse Deboere, der, med al deres væmmelige Pral af Dplysning og Mennekkelighed, rødmes ei over at plyndre, haane, martre paa

tusende Maader de Ulykkelige, der falde i deres Hænder; hine Deboere, der, selv i det nittende Aarhundrede, under Benfæls Maske, trods de helligste Eder, bluebes ei ved at anfælde et fredeligt, uforberedt Folk med alle de Redskaber, Helvede opfandt til Menneskers Udelæggelse; hine Deboere, der, gridste paa Guld, døde mod Menneskelighedens Stemme, ræddedes ei for at bedrive Gjerninger, som i Blodtørst og Rovgjerrighed kan fuldeligen lignedes med de vildeste Noverstaters, men i nederdrægtig Lumskhed allene med sig selv.

Fortjener ei Eders Fædreland, ædle Unglinger! at elskes? Her er det, hvor I første Gang skuede Dagens velgjørende Lys; her, hvor I, som spæde, hjælpeløse Børn, nød moderlig Pleie; her, hvor I see Eders Fædre, Eders Mødre, Eders Sødskende, Eders Venner, hvis ømme Dine ei allene mærkes ved Eders Sorg, men og oplæres ved Eders Glæde; her, hvor I dagligen indsamle de Kundskaber og erhverve de Færdigheder, hvorved I en gang skal vorde duelige Mænd og lykkelige Mennesker; her, hvor I smagte disse uskyldige Børneglæder, hvilke I med Henrykkelse skal mindes endog i Alderdommen; her, hvor I tilbragte hine lykke-

lige Aar, hvis Saligheder Digteren saa herligt
maler i disse Linier:

Let blev mit Hjerte da fornøiet
Dg let at lede var mit Sind;
Fløb end en Saare ned af Diet,
Dog den ei Maien af mit Kind;
Staf Nelben mig, jeg Smerten glemte;
Seg taus forlød min Anstødssteen;
Den skænkte Frugt jeg trolig gjemte
Til Deling med min Alders Ven.

Desuden, er Eders Fædreland, er Danmark og
Norge en Udørken? — Nei, ogsaa her vore Glæder:
Korn til vor Føde, Faar til vore Klæder, Metaller
til vore Fornødenheder og Frugter til vor Forlystelse.
Ogsaa her kan Digterens Død anvendes:

Seg veed det grant, vor Jord er ei forbandet;
Nei, overalt jeg seer Betsignelsen;
Den stiger op af Havet, groer paa Landet,
Dg regner ned fra Himmelen.

Sandt, vi mangle nogle af Sydlandenes Behage-
ligheder: deres næsten evige Sommer, deres svangre
Buuranker, deres vellugtende Frugtskove; men saa
ere vi og frie for deres omskyrtene Orkaner, deres
voldsomme Oversvømmelser, deres giftige Vinde,
deres ildsprubende Bjerger, deres gyselige Jordskjælv.

Videre, kan vi billigen klage over, at Religionen
i vort Land spottes, at Dyden trykkes, at Mo-

deresmaalet fortrænges, at Retten bøies for Gunst og Gaver? Ere ei Lovens Haandhævere aarvaagne og indsigtsfulde Mænd? Ere ei Kunstere, Nemme, Videnskaber i Agt og Ære? Er det ei Enhver tilladt, lovligen at anvende sine Kræfter og høste Frugten af sin Eved? Er ei Udgangen til Lykke og Hæder aaben for den Værdige uden Persons Anseelse? Ere ei Alle sikre paa Liv og Eiendom? Ere ei Gader og Landeveie rensede for Rovere og Stimmænd? — Disse sidste Fortrin, som aldrig kan flattes høit nok, maa selv Udlændingen erkjende og misunde Os, saa lidet Godt han end vil indrømme vort Fædreland, saa skammelige endog Nogle af dem vove at tale og skrive om det ædle danske og norske Folk. Dog, dette er somme Menneskers smukke, Maade at takke paa; fordi de her nød al forekommende Gjæstfrihed, fordi de her fandt i Overflod, hvad de maaskee retteligen savnede hjemme: Mad til deres Hunger, Penge til deres Armod, Klæder til deres Nøgenhed.

Endeligen, har ei Ederes Fædreland, ædle Ungslinger! har ei Danmark og Norge frembragt baade Konger og Ministre og Anførere og Skribenter og Kunstnere og Borgere, der i Retfærdighed, i Wiisdom, i Tapperhed, i Naturgaver, i høimodig Fæ-

drelandskjerlighed kan uskammeth sættes ved Siden af de største Mønstre, som baade den ældre og nyere Historie fremstiller? Det er blot Bankundighed, grov, utilgivelig Bankundighed, der tænker anderledes. Erindrer en Adelssteen, en Waldemar, en Sverre, vore Christianer og Fribriker, der staae prydede om Tindingerne baade med Laurbæret og Egekrandsen. Erindrer en Peter Dre, der kaldte Velstand tilbage; en Peter Griffensfeldt, der grundfæstede Staten ved Love; en Otto Thot, der, liig Romernes Fabius, foretrak Landets Vel for Folkets Snakken, og med en Catos Standhaftighed vilde heller være god end synes god; en Absalon, der fægteede modigen snart med Sværdet for sit Danmarks Rolighed, snart med Tungen for dets Selvfærdighed. Erindrer en Daniel Ranzau, denne danske Miltiades, der gjorde Sverrigs Svarteraae til Atticas Marathon; en Niels Juel, dette herlige Mønster for alle Krigere baade som Helt og Borger, der, værdig sine store Lærere, forenede Mod med Klogskab, uforfærdet Kjekhed med elskværdig Beskedenhed; en Tordenskjold, denne Fjendens Skræk og Tvillingrigets Skjtsengel, der, varm for Konge og Fædreland, som Elskeren for sin Brud, stedse frygtelig, aldrig frygtende, udbredte over Dannerflaget en Glands, som Rogle undredes over, Andre

fkelede til. Erindrer vor vittige Holberg, vor udsø-
 delige Snedorph, vor lærde Euhm, vor blomstrende
 Schytte, vor grandstfende Schønning, vor skarpt-
 seende Ancher, vor dybttaenkende Rothe, vor vel-
 talende Guldberg, vor yndige Tullin, vor høie Ewald,
 vor lunefulde Bessel, vor heldige Juul, vor skabende
 Videvelt, vor findrige Abilgaard, der i Kunsternes
 og Videnskabernes Rige ere alle Stjerner af første
 Rang, tindrende skjønt og klart for Udlændingen.
 Erindrer en Niels Ebbesen, der, djærv i Ord, djærv
 i Daad, trods de mange Tusende, trængte ind,
 fældte Bøddelen, adspredede hans leiede Mordbræn-
 dere, og, som en anden Epaminondas, bøde seirende
 i Kampen for Fædrelandets Frihed; en Herluf
 Trolle, der ædel ofrede sit Blod til Statens Vre
 og sin Formue, selv den mindste Skjærv, til Ung-
 dommens Oplysning; en Kommandeur Hvidtfeld,
 denne store Sjæl, der, rolig midt under Slagets
 Hede, under Kanonerens Løden, under de Døendes
 Skrig, under Forventningen af hiint Forsærdelsens
 Dieblik hengav glad sit dyrebare Liv til Brodres
 Frelse.

Og nu Eders Medborgere, ædle Unglinger! —
 Fortjene de ikke at elskes? Ved mange og stærke
 Baand ere I knyttede til disse: I ere fødte i samme

Land, som de, og under samme Himmelegn; I have samme Sprog, samme Religion, samme Love og samme Bedtægter; de arbeide for Eder, stride for Eder, tænke for Eder. Dgsaa have de viist, og vise ved enhver Leilighed, at de ei vanslægte fra deres værdige Forfædre; thi besjælede af Hines varme Kjærlighed for Kongens, for Fædrelandets, for Menneskelighedens Sag, opofre de ligesaa ædelmodigt som villigen, skjøndt de selv sukke under mange og svære Byrder, baade Formue og Kræfter og Tid og Bequemmeligheder og Fornøielser, for at gavne det Offentlige, at fremme Vindskibelighed, at forebygge Armod, at astørre Enkers, Faderløses, Ulykkeliges Taarer, at adsprede Mørke og Laster, at udbrede Lys og Sædelighed.

Men hvad? — Er maaskee Alt dette skjønne Ord, ei virkelige Gjæringer? Er det Smiger, ei Sandhed? Nei, det er virkelige Gjæringer, ei skjønne Ord; det er Sandhed, ei Smiger. I sin Tid skal Historien fremtræde som et ubedrageligt Vidne og nævne Summerne, der gaves deels til Staten, deels til Trængende, nævne Skolerne, der anlagdes af Private til Efterslægtens Forædling, nævne Chorene, der frivilligen oprettedes til Landets Værn, nævne Selskaberne, de mange og mangfoldige, der overalt

stiftedes i de værdigste og gavnligste Siemeed; og da skal Efterkommerne, fulde af glad Beundring, udbrøde: „So! Danmarks og Norges Folk var stedsø det ædle Folk; ogsaa i syvende Christians og sjette Frederiks Dage lignede det sig selv og kappedes med Forfædrene i Vren for viis Goddædighed og virksom Fædrelandskjærlighed; Ulykkerne syntes at sammendrynges, blot for at sætte Borgernes Dyder i et desto klarere Lys.“

See, kjereste Ynglinger! saadan er den Konge, I staae under, saadant det Land, I fødtes i, saadanne de Borgere, I leve med. O! at Forestillingen om Kongens Godhed, om Fædrelandets Velgjerninger, om Medborgernes ædle Daad maae antænde i Eders Hjertter en brændende Kjærlighed til Konge, til Fædreland, til Medborgere, maae opvække, nære og bevare dette uroffelige Forsæt i Eders Sjæl: begjærligen og samvittighedsfuldt at nytte hver den Leilighed, som gives, til at udvikle Forstanden og forbedre Hjerttet; for at I, berigede med Kundskaber, prydede med Dyder, kunne rigeligt gjengjelde Eders Fædreland alt det Gode, I dagligen nyde, ja lign

hine taknemmelige Aagre, der give langt mere, end
 de modtage. Men, kjølnes skundom Lyften, svækkes
 Kræfterne, bestorme Fristelser udenfra og indenfra
 Eders unge Hjertes, optaarnes Vanfælighederne —
 O! da drager Fortidens Teppe op for Eders Dine!
 Vandrer om blandt Eders herlige Forfædre! Skuer
 disse Helte, disse Statsbestyrere, disse Lærde, disse Em-
 bedsmænd, disse Kunstnere, som fægtede, som vaagede,
 som tænkte, som virkede, som arbejdede for Eders
 Vre, Eders Selvstændighed, Eders Dplysning,
 Eders Sikkerhed, Eders Fornøielse og Eders Be-
 quæmeligheder; og da skal Lyft og Kraft vende
 tilbage, da skal Eders Lykfulheds Fjender falde
 overvundne til Jorden, da skal I see idel Sletter
 der, hvor Andre skrækkes tilbage for uoverstigelige
 Klipper. — Dog, hvad behøves det, at antænde
 den Fyrrige, at anspore den Løbende? Af Eders Na-
 turgaver, haabefulde Lærlinger! af Eders Lærelyst,
 Eders Vandel, Eders Vrekjærhed kan Eders Lærere
 sikkert smigre sig med det glade Haab, at I ved
 fortsat Flid og Tænkning, ved urokkeligen at frem-
 ture paa Dydens Bane skulle engang vorde Fædres
 landet baade til Gavn og Hæder.

Og nu til Slutning: Held og Betsignelse over Kongen og hans Huus! D! at han snart maae smage alle Tronens Sødheder, ligesaa vist som han i høieste Grad har prøvet dens Bitterheder! D! at alle hans inderlige Ønsker, hans utrættelige Tdrætter for Ewillingrigets Vel maae worde opfyldte og kronede med det heldigste Udfald! D! at han længe maae leve glad blandt Danmarks og Norges Folk! D! at de mange tusende varme og oprigtige Bønner, som paa denne Festens Dag opstige til Himmelen for vor elskede Landsfader, for hans sømme Maria og hans gode Born, maae hønhørte igjen nedstige til Jorden! — Held og Betsignelse over vort dyrebare Fædreland, over Dannemark og Norge! Krig og Dyr tid ophøre! Fred og Velstand vende tilbage! Enighed og Velvillie herske uafbrudt! Dplysning og Bindskibelighed blomstre og tiltage! — Held og Betsignelse over denne Bye og alle Byens agtbare Indbyggere! Gib de snart maae see lyse og blide Dage efter saamange mørke og sørgelige! Gib Fredens og Rolighedens Aand ewig hør i deres Sjæle, hør i deres Huse! I Konens Omhu, i Bornenes Kjærlighed, i Tjenernes Troeskab finde den værdige

Huusfader quægende Hvile efter Dagens Moie,
 lindrende Trøst i Gjenvordighederne! — Helb
 og Belsignelse over denne Skole! Stedse vorde
 den Dyds og Wiisdoms Tempel! Stedse eie den
 Lærere, der varmt føle Standens høie Værd! Stedse
 beholde den slittige, vibelyste Lærlinger med rene
 Hjerter, med ubesmittede Sæder, med en sund Sjæl
 i et sundt Legeme! Stedse skjænke den Fædrelandet
 gode og oplyste Borgere, tænkenbe og buelige Em-
 bedsmænd! Det skee! det skee!

For og efter Talen blev opført følgende:

K a n t a t e

ved

Nyborg lærde Skoles Høitidelighed

paa

Nationalfestdagen

den 28 Januar 1811.

af

A. F. M u l e r t z,

Adjunkt ved den lærde Skole i Nyborg.

F o r T a l e n .

D Fædreland! dig ofre vi
Vor Tid, vor Kraft, vort Gods, vort Liv,
Alt hvad vi kjerest have;
Dig helliges vor Daad, vor Id,
I Krig og Fred vor Færd og Flid;
Du huldt vor Ed modtage:
Fædreland! dig froe vi sværge
Dig som Dannemænd at væрге.
Udriig Fjendehaand dig hærge!

Vi elske dig, thi du først os
 Har elsket; Moder var du os;
 Trygt i dit Skjød vi leve;
 Thi sværger høit hver Dannemand
 At elske dig som Søn og Mand,
 For dig at døe og leve.

Elske Danmark! Moder blide!
 Dine Sønner for dig stride,
 Virke, leve, Altting lide,

Hver Fryd randt af dit Moderskjød,
 Dig fylde vi hvert Held, vi nød,
 Formue, Lykke, Ære;
 Hvert Kundskabs Væld, hver Dulighed,
 Hver Tones Brug vi takke dig.

Dig sande Børn vi være!
 Ingen dig i Nøden svige!
 Ingen feig tilbage vige!
 Ingen Søn sin Moder svige!

Efter Talem.

Dig, Fædreland! vi vie vore Dage,
 Dig være helliget hver Stund, som er tilbage;
 Du er vor Moder; dine Børn vi vare
 I Held, i Fare.

Men høit til Dig, o Gud! vor Bøn opstiger;
 Du kjerlig signe vore Tvillingriger,
 Vort elskte Fædreland i Nød og Fare
 Du huldt bevare!

Vor Konge og hans Hus Du ville signe;
 Med Hæder, Lykke, Har Du ham velsigne!
 Sa hulb Du signe Dannerrigets Konge,
 Vor gode Konge!

Velsign hans Tid at væрге Fædretige,
 Ut gjøre sine Lande lykkelige!
 Hver, som i ædel Daad ham monne ligne,
 Du, Gud! velsigne!

Styrk os, for Fædrelandet Alt at bærel
 Det Yngling, Mand, og Olding elske lære!
 Det hellige sit Liv i Fryd og Sorger
 Hver ædel Borger!

Giv Jorden Frugtbarhed! byd Trang bortvige!
 Lad Velstand og Tilfredshed blidt nedstige!
 Giv os, med Hæder Freden at gjenvinde
 Og Fryd gjenfinde!

Dit sande Guddomsord Du selv bevare
 Til Alles sidste Trøst i Nød og Fare!
 Lad Videnskaber Dyden Bei berede
 Og Lys udbrede!

Dig være Nær!

Spaa Dig vi haabe, Du, vor Gud, vor Herre,

Trængt er det Gode, som vander sine Næse;

Da fæbes vi, o Herre! Gæld vi eis;